

Asia: Lylyharjun tuulivoimaosayleiskaavaehdotus

Kihniön kunta
kihnio@kihnio.fi

Lausunto

1 Johdanto

Ilmatar Lylyharju Oy suunnittelee 14 voimalan tuulivoimahanketta Lylyharjun alueelle. Näistä alustavasti 6 sijoittuu Kihniön kunnan alueelle. Hankealueen koko on Kihniön kunnan alueella n. 1120 ha ja suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus 290 m. Hanke koostuu hankealueesta ja tarkasteltavasta sähkönsiirrosta. Hankealue on pääosin turvemaata ja alueen metsät ovat talousmetsiä.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnessaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Kaavaselostuksessa todetaan, että suurpetojen on todettu myös tottuvan niiden elinalueille rakennettuihin tuulivoimaloihin (perustuen FCG 2018-2020 seurantahavaintoihin). Luke huomauttaa, että vaikutusten arvioinnissa olisi syytä käyttää olemassa olevaa tieteellistä kirjallisuutta pohjana arvioinneille. Se, että hankealueelta havaitaan lajin yksilöitä, ei kerro hankkeen vaikutuksista lajille tai esim. sen lisääntymismenestykselle. Useissa tutkimuksissa eri lajienkin osalta on havaittu lajien yhä käyttävän tuulivoima-alueita, mutta käyttö on joko ollut vähäisempää tai etäämmällä olevien alueiden käyttö on korostunut. Suden tapauksessa olemassa oleva kirjallisuus kertoo (esim. Costa ym. 2018), että sellaiset laumat, jotka pesivät jo valmiiksi 3 km päässä tuulivoimaloista, kokivat vain pieniä muutoksia pesimäalueiden siirtymissä ja lisääntymismenestyksessä. Mutta silloin, kun tuulivoimaa rakennettiin alle kolmen km:n päähän pesimäalueista, joita sudet säännöllisesti käyttivät, lisääntymismenestys aleni ja sudet siirtyivät pesimään jopa yli 6 km päähän. Tulosten mukaan kolmen vuoden kuluttua voimaloiden käyttöönotosta, valtaosa laumoista alkoi taas lisääntyä normaalisti, mutta pesimäalueet olivat siirtyneet keskimäärin 2761 metrin päähän ja joillain laumoilla jopa 6400 m päähän tuulivoimaloista. Nämä vaikutukset varsinkin silloin, kun lisääntymisaluet siirtyvät vähemmän sopiville paikoille, saattavat vaikuttaa yksilöiden selviytymiseen ja lauman elinvoimaisuuteen. Toisaalta on myös viitteitä siitä, että hiljattain syntyneet laumat saattavat valita elinympäristökseen alueita, joilla jo on tuulivoimaa. Nämä laumat saattavat lisääntyä lähempänä kuin 3 km päässä voimaloista.

Lisäksi Luke tuo esiin sen, että lajiston tottumisellakin voi olla pitkällä tähtäimellä negatiivisia vaikutuksia, joita on syytä tarkastella. Kirjallisuutta sopeutumisen haasteista löytyy runsaasti. Sopeutuminen epäedulliseen ympäristöön voi johtaa ekologisiin ansoihin, jolloin jopa houkuttelevalla vaikuttava elinympäristö heikentääkin selviytymistä; lisääntyneeseen kuolleisuuteen esimerkiksi törmäysten kautta; elinympäristöjen laadun pitkäaikaiseen heikkenemiseen ja geneettisiin muutoksiin, mikäli tapahtuu eriytymistä populaatioiden sisällä

tottuneiden ja häiriötä välttävien välillä. Tottuminen voi lisätä altistumista petojen, liikenteen tai ihmistoiminnan riskeille, ekosysteemitason muutoksia, kuten kilpailun tai peto–saalis-suhteiden vääristymistä.

Hankealue on sijoittunut vuoteen 2024 asti Peurainnevan susireviirille, jota ei vuoden 2025 kanta-arviossa tunnistettu. Vaikka hanke ei viime vuonna ole sijoittunut tunnistetulle reviirille (vaan Peurainnevan havaintoalueelle), on syytä huomioida vaikutusten arvioinnissa se, että mikäli reviiri on ollut pitkäikäinen, se kertoo alueen soveltuvuudesta reviiriksi.

Selostuksessa todetaan, että tuulivoimaloiden vaikutus metsoille voidaan arvioida merkityksettömäksi, kun ollaan vähintään 650–865 m tuulivoimalasta. Ristiriitaisesti selostuksessa todetaan myös, että vaikutukset metsoihin arvioidaan selostuksessa varovaisuusperiaatteen mukaisesti kohtalaisiksi, sillä metsot välttelevät tuulivoima-alueita, minkä vuoksi niiden elinalueet pienenevät huomattavasti kaava-alueella.

Kaavaselostuksessa todetaan, että hankealueelta löydettiin kaksi laajempaa metson soidinta, yksi yksittäisen metson soidinpaikka, neljä teeren soidinta ja kaksi soidintavaa riekkoa. Selostuksessa todetaan, että laajimpaan soitimeen tulee yli kilometri matkaa ja pienimpään 300 m. Selostuksessa ei käy ilmi, mitkä etäisyydet muiden soitimien välillä ovat. Luke huomauttaa myös, että kaikki koiraat eivät välttämättä ole soitimella kartoitushetkellä. Tämä tulisi huomioida vaikutusten arvioinnissa.

Luke huomauttaa, että Taubmann ym. (2021) havaitsivat metson elinympäristön valinnan heikkenevän n. 650–865 metrin etäisyydelle tuulivoimaloista. Tutkimus ei kuitenkaan osoita vaikutusten täysin katoavan tietyn rajaetäisyyden jälkeen, mutta tutkimuksessa vaikutusten arvioitiin vähenevän etäisyyden kasvaessa. On syytä huomioida, että pienetkin soitimet voivat olla merkittäviä paikalliselle poikastuotannolle. Lisäksi koppeloiden pesimädispersaali soidinten ympärillä määrittää paikallisesti alueen metsokannan, ei pelkästään soivien koiraiden määrä yhdellä soidinalueella.

Luke tuo erikseen esille, että vaikka rakentamistoimien sijoittuminen lisääntymisajan ulkopuolelle todennäköisesti hyödyttää lajeja, se koskettaa vain kyseistä ajanjaksoa. Mikäli useista hankkeista aiheutuu kumulatiivisia vaikutuksia rakentamisen ja sen jälkeisen toiminta-ajan myötä, vaikutukset voivat olla pitkäkestoisia. Korvaavien elinympäristöjen puuttuessa tai ollessa heikompia lisääntymiselinympäristöjä, tämä rakennustoimien ajoittaminen on vain lyhytkestoinen lievennyskeino.

Selostuksessa todetaan yhteisvaikutuksista, että tuulivoimapuistojen toiminnan päätyttyä tuulivoimalat voidaan edelleen purkaa ja poistaa kokonaisuudessaan, jolloin elinympäristöt voivat lähteä palautumaan kohti nykytilaa. Pitkällä aikavälillä tarkasteltuna tuulivoimahankkeista aiheutuvat yhteisvaikutukset eivät siten ole pysyviä. Luke huomauttaa, että voimaloiden toiminta-aika on useita kymmeniä vuosia ja tämä kattaa useiden lajien kohdalla useita sukupolvia. Näin ollen vaikutukset tulisi huomioida pitkäaikaisina.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luke näkee, että Lylyharjun tuulivoimakaavan vaikutusten arviointiin liittyy useita epävarmuuksia ja toteaa, että vaikutusten arvioinnissa olisi syytä huolellisemmin perehtyä olemassa olevaan kirjallisuuteen. Hankealueen ympäristöön suunnitellaan paljon tuulivoimaa ja hankkeen jatkosuunnittelussa keskeistä olisi pyrkiä välttämään potentiaalisia yhteisvaikutuksia.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 15.05.2026 klo 15:31:53.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Tiedoksi: